

OPETUKSEN LAADUN ITSEARVIOINTI LIITE 2 LAITOSTEN ITSEARVIOINTIEN RUBRIIKKI Asko Karjalainen draft. 2000 Oulun yliopisto. Opetuksen kehittämissyksikkö	TOIMINTA ON RUTIINIMAISTA EIKÄ SITÄ TUETA KEHITTÄMISTOIMIN NOVIISI 0+	KEHITTÄMISTOIMINTAA ON JONKIN VERRAN, LAITOKSEN TUKITOIMET HEIKKOJA HERÄÄVÄ 1	TOIMINTA ON NÄKYVÄN LAADUKASTA JA SITÄ TUETAAN LAITOKSEN TOIMESTA KEHITTYVÄ 2	TOIMINTA JA LAITOKSEN TUKITOIMINNAT ERITYISEN LAADUKKAITA PITKÄLLE EDISTYNYT 3
1) tentit ja oppimisen arviointi	Tentit toteutetaan perinteisen rutiinin pohjalta. Arviointi käsitetään jokseenkin pelkästään kontrollin ja valvonnan kysymyksenä	Yksittäisillä opettajilla on tenttikokeiluja, tenttejä koskevasta palautteesta ollaan kiinnostuneita ja tenttijärjestelmän muodollisia puolia (tenttimahdollisuudet jne.) kehitetään opiskelijaystävällisiksi.	Monipuolinen tenttikäytäntö. Tenttien kehittämistä käsitellään laitostasolla pedagogisilla periaatteilla. Laitos ymmärtää miten tärkeä asia tentit ovat oppimisen ohjaamisen kannalta.	Monipuolinen pedagogisesti hyvin perusteltu tenttikäytäntö. Opettajat valmennetaan tenttien suunnitteluun ja toteutukseen. OKTR on laatinut laitokselle tenttikäytäntöä koskevan kehittämissuunnitelman.
2) opetussuunnitelma sekä koulutusohjelmamarken-teet	Laitos enempää kuin opettajatkään eivät ole selvillä kokonaisuudesta. Toimivuutta ei seurata.. Opiskelijapolun rakentumisesta ei käsitystä.	Kurssien ydinainesanalyysia ja kuormittavuusmäärittelyä sekä kurssien välisten yhteyksien kehittämistä tehdään vapaaehtoisuudelta. Laitos passiivisen myönteinen. Otetaan selvää opiskelijapolun etenemisestä..	Kurssien ydinainesanalyysia ja kuormittavuusmäärittelyä sekä kurssien välisten yhteyksien kehittämistä tehdään kattavasti. Laitos edellyttää (ja varmistaa toimivuuden) opettajilta jatkuvaa kurssien sisältöjen kehittämistä , opintopolun esteiden poistamista ja kokonaisuusien toimivuuden varmentamista.	Laitoksella on selkeä opetussuunnitelman kehittämisen periaateohjelma, jota toteutetaan kattavasti. Opetussuunnitelmassa toteutuu life-long- learning periaatteen mukainen joustava tiedeyhteisöllisistä lähtökohdista kehittyvä ydinainesrakenne.
3) opetusmuodot (luennot , harjoitukset jne.)	Opetusmenetelmiä ei tietoisesti pohdita. Opetus toteutetaan vanhalta pohjalta, rutiinimaisesti.	Yksittäiset opettajat kokeilevat tilanteisiin sopivia uusia menetelmiä, opettelevat erilaisia menetelmiä, ottavat selvää mahdollisuuksista.	OKTR ottanut opetusmenetelmien kehittämisen tukitoimet huolekseen. opetusmenetelmiä pohditaan yhteisesti laitostasolla. Opettajia rohkaistaan kokeiluihin.	Tilanteenmukaisen pedagogisen opetusmenetelmäsoveltamisen periaate ymmärretty, jonka seurauksena monipuolinen ja tarkoituksenmukainen menetelmävaranto. Opettajien opetusmenetelmätietoutta tuetaan systemaattisesti materiaalien ja koulutuksen avulla. Laitos seuraa oman alan opetusta käsitteleviä julkaisuja.
4) tutorointi ja yhteistyö opiskelijoiden kanssa	Ei lainkaan opettajien toteuttamaa tutorointia. Vain opiskelijoiden toteuttamaa pienryhmäohjausta ja omaehtoista nuorempien ja muiden opiskelijatovereiden ohjausta esiintyy.	Yksittäisten opettajien varassa olevaa tutorointia esiintyy. Jatkuvuutta ei taata.	Laitos sitoutunut turvaamaan tutoroinnin jatkuvuuden. Opettajille järjestetään edellytykset tehdä tutorointia. Tutoreille varataan aika 1600 tunnista.	Tutorointi on otettu osaksi arkista toimintaa, opetusta ja opinto-ohjausta. Tutorointi on yksi opetusmenetelmä ja se yhdistää kaikkia opetusmenetelmiä. Sitä ei koeta erilliseksi toiminnaksi ja sen jatkuvuus on itsestäänselvyys.
5) opinto-ohjaus	Vastaanottoaikojen varassa. Ei toimivia vastuuhenkilöitä.	Vastuuhenkilöihin panostetaan. Ohjaus selkeästi osoitetaan tehtäväksi ja sitä seurataan.	Opinto-ohjaus ymmärretään koko laitoksen henkilökunnan tärkeiksi tehtäväksi ja osaksi opiskelijapolun edistämistä. Vastuuhenkilöiden työtä arvostetaan näkyvästi ja tutoroinnin avulla vastuu jaetaan mahdollisimman laajalle.	Opinto-ohjausta on tutorointiin yhdistyneenä riittävästi kaikissa opiskelijapolun vaiheissa. Tutorit ja nimetyt opinto-ohjaajat toimivat hyvässä yhteistyössä. Laitoksella on selkeä opinto-ohjauksen strategia, jota toteutetaan systemaattisesti ja seurataan vuosittain.
6) opetuksen arvostus ja opetusansioiden huomioon ottaminen laitospöytäkirjoissa, henkilöstöstrategia ssa (MERITOINTIJÄRJESTELMÄ)	Henkilövalinnoissa painavat vain tutkimusansiot. Kielteinen tai väheksyvä asenneilmapiiri opetustyön meritoivuuden suhteen.	Opettajilla on portfolioita ja niitä käytetään viranhaussa. On kuitenkin hämärää ja epäselvää, millä tavoin ne arvioidaan tai mikä laitoksen asenne opetusansioihin on.	Laitos on laatinut selkeät periaatteet opetusansioiden tasavertaiselle huomioon ottamiselle sekä portfolioiden arvioinnille ja toteuttaa niitä. Portfolioiden tekemiseen kannustetaan ja asenneilmapiiri opetusansioiden meritoivuutta kohtaan on myönteinen.	Laitosjohto on selkeästi sitoutunut siihen, että opetusansiot ja hyvä opetustyö otetaan tasavertaisesti huomioon. Käytäntö on luonteva, toimivuudesta on jatkuvaa näyttöä ja laitos seuraa opetusansioiden meritoivuutta perhdytetään hyvin opetustyöhön ja heille annetaan siitä palautetta kehityskeskusteluissa vuosittain. Portfolio on kehityskeskustelun pohjana.
7) tutkimuksen ja opetuksen yhteenliittäminen, toisiaan tukevuus	Koulumainen ja oppikirjamainen opetusikäytäntö. "Yliopisto lukion jatkeena". Nähdään mahdollisena tieteellinen työtapa perusopetuksessa.	Laitoksella on tutkimusryhmiä ja /tai yksittäisiä opettajia, jotka kytkevät opetustyön ja tutkimustyön yhteen.	Laitos ottanut huolekseen varmistaa sen, että heti opintojen alusta lähtien opiskelijat saavat jonkinlaista kontaktia laitoksen tutkimustyöhön. Uudelle tiedolle tehdään sijaa opetusohjelmissa. Opettajia kannustetaan integroimaan opetusta omaan tutkimustyöhön ja laitoksen projekteihin.	Opiskelu ja tutkimustyö integroitu mahdollisimman läheisesti koko opiskelijapolun ajan. Laitoksella on selkeä visio tiedeyhteisöllisestä opetusikäytännöstä. Opiskelija ymmärretään tiedeyhteisön jäseneksi, häntä tuetaan alusta lähtien tietoisesti tästä näkökulmasta.
8) oppimateriaali	Kyhättyä, kasailtua. Monisteita, kalvoja dioja tms. ilman yhtenäistä linjaa ja pedagogista perustelua.	Yksittäisillä opettajilla huomattavaa kehittämistä opetusmonisteiden, oppikirjojen yms. muodossa. Laitos ei kiinnitä asiaan	OKTR ottanut laitoksen oppimateriaalin tason ja toteutustavan tukemisen tehtäväkseen. Pedagogiseen puoleen panostetaan ja	Koko laitossyhteisö osallistuu oppimateriaalin kehittämiseen. Opiskelijat integroitui mukaan toimintaan. Materiaalien yhteissuunnittelu ja yhteiskäyttö

		huomiota.	oppimateriaalin taitto/ painatus/jakelu tehokkaasti toteutettu. Opettajia tuetaan ja ohjataan.	itsestäänselvä periaate.
9) opetuksen jatkuva laadunarviointi ja opiskelijapalautejärj es-telmät / muut palautejärjestelmät	Mitään palautetta ei kerätä koko laitoksen mitassa. Yksittäiset opettajat voivat kerätä omiin tarkoituksiinsa. Laitostason asenneilmapiiri varsinkin opiskelija-arvioita kohtaan kielteinen tai väheksyvä.	Opiskelijapalautejärjestelmää yritetään pitää yllä. Jatkuvuus kuitenkin epävarmaa, sillä opiskelijat ovat passiivisia, eivätkä anna palautetta. Palautetta ei ehditä / osata / haluta hyödyntää kehittämisessä. Palautteen keruu tiedetään tärkeäksi mutta koetaan ahdistavaksi. Nähdään tärkeänä valmistuneiden ja työelämäpalaute, jota kuitenkaan ei kerätä.	OKTR on ottanut tehtäväkseen varmistaa sen, että palautejärjestelmä aina toimii vaikeuksista huolimatta. Jatkuvaa kehittämistä toteutetaan ja opiskelijat otetaan mukaan toimintaan. Palautetta arvostetaan ja se otetaan huomioon toiminnassa, josta myös säännöllisesti raportoidaan opiskelijoille. Palautepäiväkäytäntö pidetään yllä ja sen arvo ymmärretään. Työelämäpalautetta kerätään ainakin epämuodollisesti alumniilta ja avainyhteyksien kautta.	Laitosjohto on selkeästi ilmaissut että palauteprosessien hyvä toiminta on laitoksen ja oppiaineiden kunnia-asia. Palautetta täytyy saada ja se täytyy viedä toimenpiteiden tasolle. Laitoksella on turvallinen ja luottamuksellinen ilmapiiri opettajien ja opiskelijoiden välillä, jonka seurauksena kritiikki voi olla kovaa, mutta se osataan aina ottaa rakentavana. Laitoksella on selkeä strategia niin opiskelija- kuin työelämäpalauteenkin keruussa ja hyödyntämisessä. Myös sisäistä kollega-auditointia käytetään.
10. yhteistyö muiden laitosten kanssa opetuksen järjestämisessä (myös muiden yliopistojen kanssa)	Rajoittuu pakolliseen minimiin erilaisissa hallintoelmissä ja sivuaineasiakkuuksissa. Yksittäisillä opettajilla ja tutkijoilla voi olla hedelmällistä yhteistyötä yli laitosrajojen.	Neuvotteluja pyritään käymään ja käynnistämään sivuaineopetuksen ja muun yhteistyön, tilojen laitteiden tms. puitteissa laitosjohdon ja avainhenkilöiden kesken. Helposti hiipuvaa ja satunnaista.	Laitos (OKTR) on laatinut selkeän yhteistyön ja sisäisen asiakkuuden strategian, jota laitos toteuttaa. Yhteistyötä haetaan ja pyritään tarjoutumaan avuksi niin opetuksen kuin tutkimuksenkin alueella.	Verkostoituminen lähitieteiden ja naapurilaitosten kanssa toimiva ja itsestäänselvä työtapaa. Palvelujen ja osaamisen vaihtoa ilman sisäistä laskutusta. Merkittävää yhteistyötä koulutuksen alueella myös muiden kotimaisten yliopistojen kanssa.
11. opetusteknologian käyttö ja kehittäminen	Laitos ei panosta mitenkään, riippuu yksittäisistä opettajista.	Opettajilla on selkeää ja näkyvää innostusta uusien medioiden ja teknologiatuettujen oppimisympäristöjen käyttöön. Laitos passiivisen positiivinen.	Laitoksella suuri innostus asiaan, ehkä yliampuvaakin toimintaa, laitos panostaa sekä materiaalisiin että henkisiin resursseihin.	Opetusteknologian käyttö ja kehittäminen ymmärretään yhdeksi tärkeäksi työkaluksi ja laitoksella on selkeä, käytännössä toimiva (OKTR:n laatima) visio ja strategia tietotekniikan pedagogisesta käytöstä ja merkityksestä.
12. opiskelijoiden keskeyttäminen, valmistuminen ja työllistyminen	Ei seurata laitostasolla.	Laitos seuraa satunnaisesti lähinnä reagoiden (mutta selkeästi reagoiden) tiedekunnan ja keskushallinnon tuottamiin tilastoihin.	Laitos seuraa itse opiskelijoiden etenemistä opiskelijapolulla lukukausittain. Ryhtyy välittömästi ja käskemättä toimenpiteisiin.	Jatkuva monitorointi näkyy käytännössä. Opiskeluajat tavoitteen mukaiset, valmistumisprosentti korkea. Laitosjohto on sitoutunut hyvän tuloksen ylläpitämiseen.
13. työelämäyhteydet ja yhteistyö ulospäin koulutuksen kehittämisessä ja järjestämisessä	Ei laitostason yhteyksiä. Asenne ennakkoluuloinen tai kielteinen.	Opettajilla runsaasti yhteyksiä työnantajiin ja yrityselämään. Ei hyödynnetä laitostasolla palautekanavana eikä opetussuunnitelmallisesti.	Alumniverkostoa ylläpidetään. Opiskelijoiden harjoittelua hyödynnetään palautekanavana ja järjestetään mentoryhteyksiä.	Laitoksella on osana opetussuunnitelmaa ja opetussuunnitelmatyötä systemaattinen verkostoituminen työelämään ja intressipiireihin. Opiskelijoiden työssäoppiminen ja työn ohella opiskelu kitkatonta ja joustavaa.
14. opettajien korkeakoulupedago- ginen kouluttautuminen	Opettajia ei päästetä koulutukseen. Jotkut kouluttautuvat salaa kollegoilta ja laitosjohdolta omilla kustannuksillaan.	Opettajat saavat vapaasti osallistua koulutukseen. Laitos passiivisen myönteinen ja osallistuu koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin.	Laitos tukee opettajien kouluttautumista.. Kehottaa ja kannustaa osallistumaan koulutukseen. Hoitaa kustannukset täysimääräisesti.	Laitosjohto edellyttää kouluttautumista ja on laatinut opettajille henkilökohtaisen kouluttautumissuunnitelman, jonka toteutumista seurataan kehityskeskusteluissa vuosittain.
15. laitoksen opetuksenkehittämi styöryhmän toiminta, ohjelma, suunnitelma, strategia opetuksen kehittämiseksi	Ryhmä hajalla tai hiipunut. Kokoontuu satunnaisesti esimerkiksi opiskelijoiden painostuksesta.	Ryhmä kokoontuu jokseenkin säännöllisesti. Ei selkeää toimintastrategiaa eikä kuvaa tehtävistä tai vastuusta.	Ryhmä ymmärtää vastuunsa ja tehtävänsä ja on laatinut itselleen selkeät toimintaperiaatteet. Ryhmällä on selkeä rooli laitoksen oppimisen ja opetuksen tukitoimien suunnittelussa ja kehitystyössä.	Ryhmä johtaa laitoksen opetuksen ja opetusohjelmien kehittämistä yhdessä yhteistyössä laitosjohdon kanssa. Laatii laitokselle opetuksen kehittämisstrategian (yhdessä OKY:n kanssa) ja seuraa sen toteutumista ja toimeenpanoa.
16. opettajien yhteistyö opetuksen järjestämisessä ja toteutuksessa	Satunnaista ja henkilökemioihin pohjautuvaa. Ei suosita eikä suositella.	Spontaaneja tiimejä ja työpareja huomattavissa määrin.	Laitos kannustaa yhteistyöhön. Asiaa käsitellään henkilökunnan kesken ja yhteisissä tilaisuuksissa.	Laitos on laatinut opetussuunnitelmaan pohjautuvan selkeän yhteistyöohjelman, jossa toisiinsa liittyvien kurssien opettajat tekevät tarvittavassa määrin yhteissuunnittelua, auditointia ja yhteistä opetustyötä.
17. kansainvälistymisen hyödyntäminen opetusjärjestelyissä	Hallinnon vaatima minimipanostus. Opiskelijavaihtoa enemmän ulos- kuin sisäänpäin.	Opiskelijavaihto toimii molempiin suuntiin. Koetaan jossakin määrin rasitteena. Vieraskielisen opetustarjonnan kattavuudessa ja jatkuvuudessa vaikeuksia.	OKTR on laatinut laitokselle selkeän KV-strategian. Kansainvälisestä toiminnasta pyritään saamaan sisällöllistä hyötyä sekä opetukselle että tutkimukselle.	Laitos on mielekkäällä tavalla verkostoitunut yhteistyön kansalta tärkeiden ulkomaisten yliopistojen kanssa. Opiskelijavaihto ja opettajien liikkuminen on luontevaa ja arkipäiväistä. Laitoksella on yhteistä opetusta ja mahdollisesti yhteisiä kursseja, opintokokonaisuuksia tai jopa

				koulutusohjelmia ulkomaisten yhteistyöyliopistojen kanssa.
18. Laitoskohtainen kouluttautuminen	Tuntematon käsite.	Laitoksen opettajat hyödyntävät OKY:n tai henkilösöpalveluiden laitospohjaisia palveluita satunnaisesti työnohjausten, pikakoulutusten ja konsultoinnin alueilla.	Laitosjohto/OKTR tilaa itselleen räätälöityä koulutusta OKY:ltä, henkilösöpalveluilta tai yliopiston ulkopuolelta.	Laitoksella on selkeä ja yhteisesti laadittu sisäinen kouluttautumisen ja henkilösön kehittämisen strategia ja toimintaohjelma, jota toteutetaan. Myös opiskelijat ovat mukana laitosta eheyttävässä ja ilmapiiriä kehittävässä toiminnassa.
19. Miten tämä raportti syntyi	Amanuenssi tai muu toimeksiannon saanut kirjoitti sen. Suunnattu hallinnolle.	Amanuenssi tai muu toimeksiannon saanut kirjoitti sen toteuttaen aineistonkeruun yhdessä laitosjohtajan kanssa. Suunnattu pääosin hallinnolle. Epämääräinen käyttö, henkilökunta ja opiskelijat eivät selkeästi saa tiedokseen.	OKTR koordinoi raportin laadinnan. Se kirjoitettiin yhteisesti (tai yhteistyötä synnyttävästi) opettajien ja opiskelijoiden kanssa ja se on suunnattu ensisijaisesti laitoksen opetuksen kehittämistä palvelemaan. Opettajat/opiskelijat saavat raportin tiedoksi heti sen valmistuttua. Raportti julkaistaan WWW:ssä vähintäinkin yliopiston sisäisesti luettavaksi.	Raportti syntyi normaalin vuosittaisen seurannan sivutuotteena OKTR:n toiminnassa yhdessä laitosjohtajan ja opiskelijoiden kanssa laitoksen opetuksen kehittämiseksi ja sisäistä tietoisuutta luomaan. Opettajat/opiskelijat ja henkilökunta ovat koko ajan tietoisia asiasta. Raportti julkaistaan WWW:ssä vähintäinkin yliopiston sisäisesti luettavaksi.